

ISSN 1563-0285
Индекс 75873; 25873

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

ҚазҰУ ХАБАРШЫСЫ

Халықаралық қатынастар және халықаралық құқық сериясы

КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ имени АЛЬ-ФАРАБИ

ВЕСТНИК КазНУ

Серия международные отношения и международное право

AL-FARABI KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY

KazNU BULLETIN

International relations and international law series

№3 (71)

Алматы
«Қазақ университеті»
2015

ХАБАРШЫ

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚАТЫНАСТАР ЖӘНЕ
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚҰҚЫҚ СЕРИЯСЫ №3 (71)

ISSN 1563-0285
Индекс 75873; 25873

25.11.1999 ж. Қазақстан Республикасының Мәдениет, ақпарат және қоғамдық келісім министрлігінде тіркелген

Күәлік №956-Ж.

Журнал саяси, философиялық ғылымдар және мәдениеттану бойынша диссертациялардың негізгі қорытындыларын жариялау үшін Қазақстан Жоғары Аттестациялық Комитетімен ұсынылған // Докторлық диссертациялардың негізгі қорытындыларын жариялау үшін Қазақстан Жоғары Аттестациялық Комитетімен ұсынылған ғылыми басылымдардың тізімі кіреді //ЖАК бюллетені, №3 1998; Нормативтік және методикалық материалдарын жариялайтын ғылыми басылымдар тізімі Қазақстан ЖАК төрағасының бұйрығы 26. 06. 2003, №433-3 //Нормативтік және методикалық материалдар жинағы №6 ЖАК

ЖАУАПТЫ ХАТШЫ

Балаубаева Б.М.,

т.ғ.к., доцент (Қазақстан)

Телефон: +77011839459

E-mail: binur77@mail.ru

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

Мұтанов Ғ.М., бас редактор (Қазақстан)

Рамазанов Т.С., бас редактордың орынбасары (Қазақстан)

Шакиров К.Н., з.ғ.д., профессор – ғылыми редактор (Қазақстан)

Губайдуллина М.Ш., т.ғ.д., профессор – ғылыми редактордың орынбасары (Қазақстан)

Айдарбаев С.Ж., з.ғ.д., профессор (Қазақстан)

Алессандро Грасси Буцци, профессор Ла Сапиенза университеті (Италия)

Ауган М.Ә., т.ғ.д., профессор (Қазақстан)

Байзақова Қ.Е., т.ғ.д., профессор (Қазақстан)

Барбара Януш-Павлетта, т.ғ.д., PhD, ассистент-профессор (Германия)

Беата Эшмент, саяс.ғ.д., ассистент-профессор, Бремен университеті, Берлиндегі «Орталық Азиялық зерттеулер» атты неміс журналының бас редакторы (Германия)

Варико К., профессор, Дж.Неру университеті (Үндістан)

Грегори Глиссен, саяс.ғ.д., профессор Нью-Мехико университеті (АҚШ)

Елемесов Р.Е., э.ғ.д., профессор (Қазақстан)

Ибрашев Ж.У., т.ғ.д., профессор (Қазақстан)

Кукеева Ф.Т., т.ғ.д., профессор (Қазақстан)

Макашева К.Н., т.ғ.д., профессор (Қазақстан)

Машимбаева Г.А., з.ғ.к., доцент (Қазақстан)

Мусабекова У.Е., ф.ғ.д., профессор (Қазақстан)

Николас де Педро Домингуэз, профессор ассистенті Барселона институты (Испания)

Сабикенов С.Н., з.ғ.д., профессор (Қазақстан)

Сәлімгерей А.А., з.ғ.к., доцент, Мемлекет және құқық институты (Қазақстан)

Шабаль П. PhD, профессор (Франция)

КАЗАК
УНИВЕРСИТЕТІ
Б А С П А У Й І

Ғылыми басылымдар бөлімінің басшысы

Гульмира Шаққозова

Телефон: +77017242911

E-mail: Gulmira.Shakkozova@kaznu.kz

Редакторлары:

Гульмира Бекбердиева, Ерсін Жайнақов

Компьютерде беттеген:

Айгүл Алдашева

Жазылу мен таратуды үйлестіруші

Мөлдір Өміртайқызы

Телефон: +7(727)377-34-11

E-mail: Moldir.Omirtaikyzy@kaznu.kz

ИБ № 8571

Басуға 20.09.2015 жылы қол қойылды.

Пішімі 60x84 1/8. Көлемі 14.5 б.т. Офсетті қағаз.

Сандық басылыс. Тапсырыс №2859. Таралымы 500 дана.

Бағасы келісімді.

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің

«Қазақ университеті» баспа үйі.

050040, Алматы қаласы, әл-Фараби даңғылы, 71.

«Қазақ университеті» баспа үйінің баспаханасында басылды.

© Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, 2015

Ондаш А.О., Ондашулы Е.

**Қазақстан экономикасының
индустриялық-инновациялық
даму теориясы мен
тәжірибесін талдау**

Қазақстан өнеркәсібінің инновациялық дамуының жаңа тұжырымдамалық тәсілдердің бірі кластерлеу болып табылады, оның шеңберінде биліктің, ғылымның, білім мен бизнестік байланысы толық көлемде іске асырылады. Қазақстан өнеркәсібін инновациялық дамыту мақсатымен өнеркәсіптің барлық салаларында кластерлер құру қажет. Өнеркәсіптік өндірісті кластерлік ұйымдастыруды енгізуден синергетикалық әсер көрсеткішін аталған көрсеткішке инновациялар саласындағы, әлеуметтік сала, жаңару саласы мен бірлестіктерді нарықтық позициялары саласындағы көшбасшылыққа қатысты деректерді кіргізе отырып, өнеркәсіптік кластерлердің экономикалық-экологиялық көшбасшылығы саласындағы өзгерістердің сипаты бойынша бағалауға болады. Осыған байланысты автор өнеркәсіп кластерлерін құрудың синергетикалық әсерін кластерлік бірлестіктердің қызметіндегі, не болғанда да болуы және синергетикалық әсерге қол жеткізу тұрғысынан олардың қызмет етуінің тиімділігі туралы дәлелдеуі тиіс өзгерістерді балмен есептеу негізінде бағалауды ұсынды.

Түйін сөздер: Қазақстан экономикасының индустриялық-инновациялық дамуы, кластер, технопарк.

Ongdash A.O., Ongdashuly E.

**The analysis of the theory and
practice of industrial-innovative
development of Kazakhstan's
economy**

One of the new conceptual approaches to innovative development of Kazakhstan's industry is clustering, where connectivity power, science, education and business realized most fully. The purpose of innovation development of Kazakhstan's industry is to create clusters in all industries. The indicator of synergies from the introduction of the cluster organization of industrial production is possible to estimate the nature of the changes in the economic and environmental leadership of industrial clusters to include in this index data on leadership in innovation in the social sphere, in the field of renovation and in the market position of the association. It means, the author proposed to assess the synergistic effect of creating of industrial clusters based on point scoring changes that are present, or at least, should be present in the activities of the cluster associations and indicate their efficiency in terms of synergies.

Key words: Industrial-innovative development of Kazakhstan's economy, cluster, industrial park.

Ондаш А.О., Ондашулы Е.

**Анализ теории и практики
индустриально-инновационного
развития казахстанской
экономики**

Одним из новых концептуальных подходов к инновационному развитию казахстанской промышленности является кластеризация, в рамках которой наиболее полно реализуется связанность власти, науки, образования и бизнеса. С целью инновационного развития казахстанской промышленности необходимо создавать кластеры во всех отраслях промышленности. Показатель синергетического эффекта от внедрения кластерной организации промышленного производства возможно оценить по характеру изменений в области экономико-экологического лидерства промышленных кластеров с включением в данный показатель данных относительно лидерства в сфере инноваций, в социальной сфере, в сфере обновления и в области рыночных позиций объединения. В этой связи автором предложено оценивать синергетический эффект от создания промышленных кластеров на основе балльной оценки изменений, которые присутствуют или, по крайней мере, должны присутствовать в деятельности кластерных объединений и свидетельствовать об эффективности их функционирования с точки зрения достижения синергетического эффекта.

Ключевые слова: индустриально-инновационное развитие казахстанской экономики, кластер, технопарк.

**ҚАЗАҚСТАН
ЭКОНОМИКАСЫНЫҢ
ИНДУСТРИЯЛЫҚ-ИН-
НОВАЦИЯЛЫҚ ДАМУ
ТЕОРИЯСЫ МЕН
ТӘЖІРИБЕСІН ТАЛДАУ**

Инновациялық даму теориясының макродеңгейі ұлттық инновациялық жүйелердің (ҰИЖ) қалыптасу тұжырымдамасын көрсетеді, ол 1980-1990 жылдары дами бастады. Ұлттық инновациялық жүйе деп инновациялық өнімдерді жасау мен өткізу барысында өзара әрекеттесетін және мемлекеттік инновациялық жүйені дамыту саласында жүргізетін саясаттың шеңберінде өзінің қызметін жүзеге асыратын инновациялық қызметтің субъектілері мен объектілерінің жиынтығы түсіндіріледі. ҰИЖ тұжырымдамасын негізгі әзірлеушілер К. Фримен [1], Б. Лундвалл [2] және Р. Нельсон [3] болды, олардың институционалдық аспектісіне және инновациялық қызметтің институционалдық мән-мағынасына тікелей әсеріне ерекше көңіл бөле отырып, оқу және білімді жинақтау үдерістеріне маңызды рөл берді.

Қазақстан индустриясының жоғары технологиялық өндірістерін дамыту мақсатында Қазақстан Республикасының инновациялық жүйесін қалыптастыру мен дамыту жөніндегі 2005-2015 жылдарға арналған бағдарлама (бұдан әрі – Бағдарлама) қабылданған [4], оның мақсаты отандық және шетелдік ғылыми әлеуетті пайдалану негізінде бәсекеге қабілетті түпкі өнімді жасау болып табылатын ашық түрдегі инновациялық жүйені қалыптастыру.

Қазақстан Республикасының ҰИЖ төрт негізгі элементтен тұрады – бұл ғылыми әлеует, инновациялық кәсіпкерлік, инновациялық және қаржылық инфрақұрылым [4].

Дамыған елдермен салыстырғанда Қазақстан Республикасының ҰИЖ даму механизмдерінің бірқатар кемшіліктері бар екендігін де атап өту қажет:

- іргелі зерттеулерді, әсіресе тәжірибелік-құрастырушылық әзірлемелерді шамалы мөлшерде, тікелей қаржыландыру, оның нәтижесінде көптеген университеттер өздерінің өнертабыстары мен зертханалық үлгілерін өнеркәсіпте іске асыра алмайды;

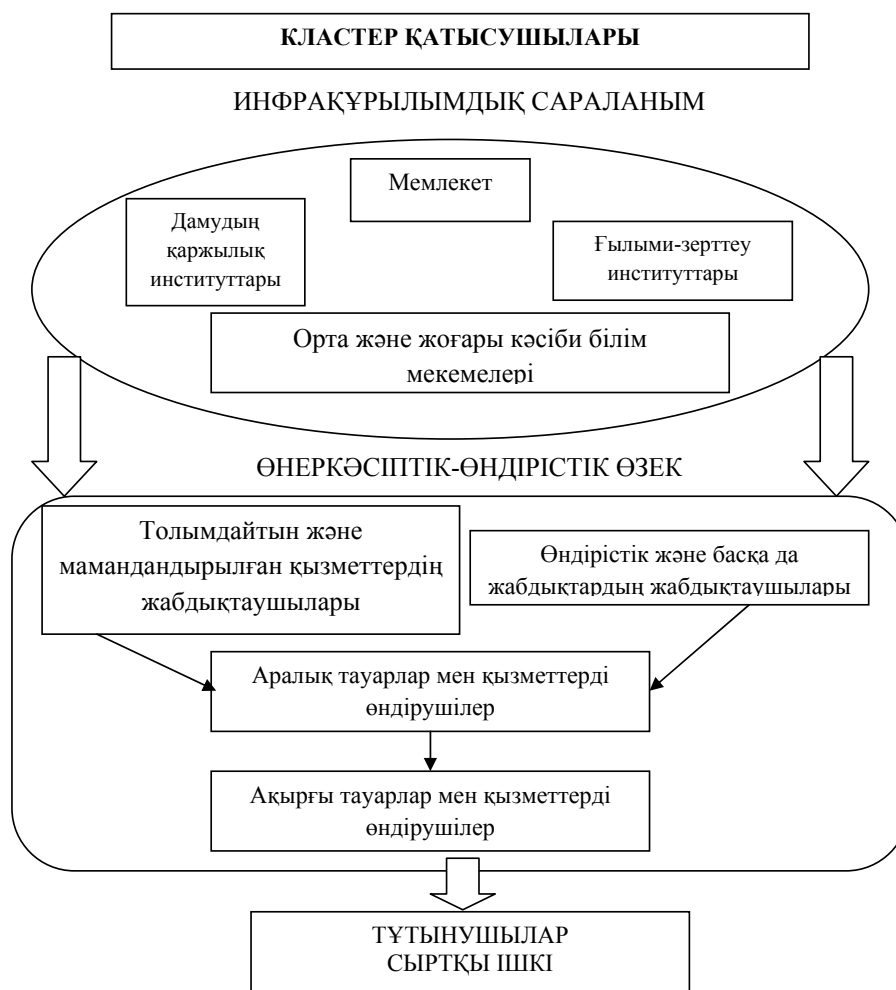
- мәселені реттеудің жанама шаралары жүйесінде тәжірибелік-құрастырушылық әзірлемелер сатысын аяқтауға және өнеркәсіппен байланыстарды іске асыруға ықпал етпейтін қағаз жүзінде құрылған, бірақ жұмыс істемейтін инновациялық инфрақұрылым қиындық тудырады;

- ұйымдастырушы инноваторларға жанама қолдау көрсетудің шамалы деңгейдегі шаралары, оның ішінде салық несиесі, венчурлық несиелеу бойынша отандық инновациялық бизнеске тең келмейтін шаралар.

Инновациялардың қатысуымен экономикалық дамудың маңызды тәсілі кластерлер теориясында айтылған. Экономикалық әдебиетте кластер бірыңғай технологиялық тізбекпен байланысты және секторлық тәсілдің баламасы болып табылатын мамандандырылған жеткізушілердің, негізгі өндірушілер мен тұтынушылар желілерін өңірлік шоғырландыру базасында қалыптасқан индустриялық кешен ретінде анықталады [5, 6 б.]. Кластерлер теориясының дамуына үлкен үлес қосқан американдық ғалым М. Портер [7]. Оның пікірінше кластер – бұл географиялық жағынан көрші компаниялардың (жеткізушілер, өндірушілер және т.б.) және белгілі бір

салада қызмет ететін және бірін-бірі өзара толықтыратын, олармен байланысты ұйымдар (білім беру орындары, мемлекеттік басқару органдары, инфрақұрылымдық компаниялар) тобы.

Кластердің графикалық құрылымы 1-суретте берілген. Суреттен көретініміздей, кластер өнеркәсіптік-өндірістік өзектен және оның толыққанды қызметін қамтамасыз ететін инфрақұрылымдық сегменттен тұрады. Инфрақұрылымдық сегмент – бұл білікті кадрларды даярлауды, инновацияларды дайындауды қамтамасыз ететін, қаржылық, ақпараттық және басқа да қызметтер көрсететін әртүрлі бағыттағы мекемелердің желісі. Инфрақұрылымдық сегментте мемлекетке ерекше рөл беріледі. Кластерлік саясат саласындағы мемлекеттік органдардың негізгі міндеті кластерлік бастамаларды жасау мен іске асыруды ынталандыру және қолдау болып табылады.

1-сурет – Кластердің құрылымы

Ескерту – автор құрастырған.

Кластердің маңызды ерекше белгісі оның инновациялық бағытталуы болып табылады. Едәуір табысты кластерлер әрі қарай «нарық тауашаларына» шыға отырып, өндіріс техникасы мен технологиясы саласында «серпіліс» жүзеге асырылатын немесе күтілетін жерде қалыптасады. Базистік инновациядан кластер түрінде олардың бірлестігіне ауысу – бұл жай ғана рәсім емес, бірақ макродеңгейге жататын сапалы санатқа ауысу [8]. Бастапқыда кәсіпорындардың бәсекеге қабілеттілігі мәселелерін зерттеулерде ғана пайдаланылған кластерлік тәсіл қазіргі уақытта ауқымды міндеттерді шешу, оның ішінде салалар мен өңірлердің бәсекеге қабілеттілігін арттыру кезінде қолданылады [6].

«Қазақстан 2050» стратегиясы [9] бойынша Қазақстанның әлемнің 30 дамыған елінің қатарына кіру негізгі басымдықтардың бірі болып табылады. Бұл мақсатқа қол жеткізу үшін ел өнеркәсіп әлеуетін, ғылыми және білім беру орталықтарын, кәсіпкерлік құрылымдарды шоғырландыра отырып, сауда-өнеркәсіп палаталары мен басқа да іскерлік құрылымдардың көмек көрсетуінің арқасында кластерлік бірлестіктерді қалыптастыруда.

Қазақстан дамуының басты негізі оның мұнай-газ ресурстары болып табылады. Сондықтан Ресейдің, АҚШ, Қытай, Индонезия мен әзірбайжан елдерінің компанияларымен ынтымақтастық жасауға бағытталған ұлттық мұнай химиялық кластері болып табылады. Мұнай мен газдың экспортынан басқа кластердің аясында пластмасса, полипропилен мен басқа да материалдардың өндірісі қарастырылады.

Индустриялық серпіліс үшін басынан жеті сала белгіленген, олардың ішінде агроөнеркәсіп кешені, құрылыс индустриясы және құрылыс материалдарының өндірісі, мұнайды қайта өңдеу, металлургия, ядролық энергетикамен бірге энергетика саласы бар. Инновациялар саласында оның ережелерін Қазақстан Республикасын индустриялық-инновациялық дамытудың 2015-2019 жылдарға арналған Мемлекеттік бағдарламада [10], Қазақстан Республикасының 2003-2015 жылдарға арналған индустриялық-инновациялық даму стратегиясында [11], Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі инновациялық даму тұжырымдамасында нақтыланады [12].

Осы бағдарламаларға сәйкес Қазақстанда инновацияларды шоғырландырудың негізгі орындары (инновациялардың кластерлері) технопарктер болуы тиіс. Технопарктер жүйесін қа-

лыптастыру жөніндегі қызметтің басында (шамамен бес жыл бұрын) мұндай күш-жігер сол кезде қазақстандық әзірлеушілер ұсынатын барлық (шамамен 300) инновациялық бастамаларды біртіндеп қамтитындығы көзделген, алайда бұл көрсеткішке әлі қол жеткізілген жоқ [13].

Қазіргі уақытта республикада технопарктердің екі деңгейлі жүйесі қалыптасқан – Алматы, Қарағанды, Орал, Шымкент, өскемен, Петропавл және Астана қалаларындағы алты ұлттық және жеті ірі өңірлік технопарктер.

Келесі ұлттық ғылыми-технологиялық парктерді атап өту қажет: Ақпараттық технологиялар паркі (АТП) (Алатау ауылы); Ұлттық индустриялық мұнай-химия технопаркі (Атырау қаласы); «Тоқамақ» ядролық технологиялар паркі (Курчатов қаласы); ғарыштық мониторинг технопаркі (Алматы, Астана және Приозерск қалалары). Жуық арада «Назарбаев университетінің» базасында (Астана қаласы) ғылыми ЕЭА қалыптастыру белгіленген.

Ұлттық технопарктер Қазақстанда экономиканың болашақ бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етуге жәрдемдесетін өнеркәсіптің жаңа жоғары технологиялық салаларын құруға бағытталған. Ұлттық технопарктердің ерекше белгісі олардың қызметінде салалық бағытталуының және жеңілдетілген түрде салық салынатын Арнайы экономикалық аймақ (АЭА) тәртібінің болуы.

Қазақстандық технологиялық парктерге тән белгінің бірі олардың жұмысқа алдыңғы қатарлы жоғары оқу орындарын және ғылыми-зерттеу институттарын тарта отырып, ірі кәсіпорындардың аумағында орналасуы. Мысалы, 13 қазақстандық алдыңғы қатарлы технопарктердің үшеуі әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, Қ. Сәтбаев атындағы ҰТУ және Д. Серікбаев атындағы ШҚМТУ секілді жоғары оқу орындарының аумағында орналасқан, қалған 10-ы өз қызметін ірі өнеркәсіп кәсіпорындары мен ғылыми орталықтардың аумағында жүзеге асырады.

Қазақстанның технопарктерінде меншіктің аралас құрамы басым болып келеді, яғни мемлекеттік және жеке меншік сектор бірлесіп, жоғары технологиялық жобаларды іске асыруға қатысады. Қазақстандық технопарктердің бір бөлігі бизнес-инкубаторлардан тұрады. Бизнес-инкубаторлар – бұл шектелген уақыттың ішінде (екіден бес жылға дейін) жаңадан құрылған шағын кәсіпорындар, жеңілдетілген шарттармен үй-жайларды жалға алатын ғимарат немесе бірнеше ғимараттар [13].

Қазақстан Республикасының Үкіметі инновациялық инфрақұрылым объектілеріне қатысты бірқатар артықшылықтарды қарастырған. Мысалы, Алатау ауылындағы АТП АЭА-да корпоративтік салық жартысына азайтылған, жер және мүлік салығынан қатысушылар толығымен босатылған, ал қызметтерді іске асыру айналымдары қосымша құн салығынан босатылады. Қатысушылар әкелінетін тауарларға кедендік төлемдерден босатылған және даму институтта-

рынан жеңілдетілген тәртіппен қаржыландыру алады.

Осылайша, Қазақстанда технологиялық парктер секілді инновациялық құрылымдарды енгізу жеткілікті түрде белсенді жүргізіліп жатқанын атап өту қажет. Сонымен бірге, жоғарыда аталған жобалар қазіргі уақытқа дейін индустриялық-инновациялық даму міндеттерін қоса алғанда, өздеріне жүктелген функцияларды толық көлемде орындамайды.

Әдебиеттер

- 1 Freeman Ch., Clark J., Soete L. Unemployment and the Technical Innovation: A Study of Long Waves and Economic Development. – London: Frances Pinter, 1982. – 214 p.
- 2 Lundvall B.-A. (ed.) Innovation Systems: Towards a Theory of Innovation and Interactive Learning. – London: Pinter Publishers, 1992. – 342 p.
- 3 Nelson, R. (ed.) National Innovation Systems: A Comparative Analysis / R. Nelson. – New York: Oxford University Press, 1993. – 541 p.
- 4 Постановление Правительства Республики Казахстан от 25 апреля 2005 года № 387 «Об утверждении Программы по формированию и развитию национальной инновационной системы Республики Казахстан на 2005 – 2015 годы» // http://ru.government.kz/docs/p050387_rus.html
- 5 Ашхотов В.Ю. Отраслевые драйверы устойчивого развития региональной экономики: методология исследования, инструментарий оценки и позиционирования: автореф... док. экон. наук. – Кисловодск: КЮГСА им. С.А. Кокоева, 2009. – 46 с.
- 6 Куприянов С.В., Стрябкова Е.А. Кластер как форма организации и современного развития промышленности (теория и методология). – Белгород: БелГТУ, 2007. – 97 с.
- 7 Портер М. Конкурентная стратегия: методика анализа отраслей и конкурентов. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2007. – 453 с.
- 8 Hove van den N., Roelandt T., Grosfeld T. Cluster specialization patterns and innovation styles. – Haag: Dutch Ministry of Economic Affairs, 1998. – 108 p.
- 9 ҚР Президентінің «Қазақстан-2050» стратегиясы қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» атты Қазақстан халқына Жолдауы // КАЗИНФОРМ: [<http://inform.kz/kaz/article/2518877>], 14.12.2012
- 10 Постановление Правительства Республики Казахстан от 1 августа 2014 года № 874 «Об утверждении Государственной программы индустриально-инновационного развития Республики Казахстан на 2015 – 2019 годы» // [<http://adilet.zan.kz/rus/docs/U1400000874>]
- 11 Указ Президента Республики Казахстан от 17 мая 2003 года № 1096 «О Стратегии индустриально-инновационного развития Республики Казахстан на 2003-2015 годы» // [http://ru.government.kz/docs/u031096_20030517.htm]
- 12 Указ Президента Республики Казахстан от 4 июня 2013 года № 579 «Об утверждении Концепции инновационного развития Республики Казахстан до 2020 года» // [<http://adilet.zan.kz/rus/docs/U1300000579>]
- 13 Инновационно-технологические кластеры стран-членов МЦНТИ (информационный материал) // Международный центр научной и технической информации. – 2013 (февраль) // [<http://icsti.ru/uploaded/201304/cluster.pdf>]

References

- 1 Freeman Ch., Clark J., Soete L. Unemployment and the Technical Innovation: A Study of Long Waves and Economic Development. – London: Frances Pinter, 1982. – 214 p.
- 2 Lundvall B.-A. (ed.) Innovation Systems: Towards a Theory of Innovation and Interactive Learning. – London: Pinter Publishers, 1992. – 342 p.
- 3 Nelson, R. (ed.) National Innovation Systems: A Comparative Analysis / R. Nelson. – New York: Oxford University Press, 1993. – 541 p.
- 4 Postanovlenie Pravitel'stva Respubliki Kazakhstan ot 25 aprelya 2005 # 387 «Ob utverjdenii Programmy po formirovaniu i razvitiu natsional'noy innovatcionnoy sistemy Respubliki Kazakhstan na 2005-2015 gody» // [http://ru.government.kz/docs/p050387_rus.html]
- 5 Ashxotov V.U. Otrasleye drayvery ustoychivogo razvitiya regional'noy ekonomiki: metodologiya issledovaniya, instrumentariy otcenki i pozitcionirovaniya: avtoref...dok. ekon. nauk. – Kislovodsk: KUGSA im. S.A. Kokoeva, 2009. – 46 p.
- 6 Kupriyanov S.B., Stryabkova E.A. Klaster kak forma organizatsii i sovremennogo razvitiya promyshlennosti (teoriya i metodologiya). – Belgorod: BelGTU, 2007. – 97 p.
- 7 Porter M. Konkurentnaya strategiya: metodika analiza otrasley i konkurentov. M.: Al'pina Biznes Buks, 2007. – 453 p.

8 Hove van den N., Roelandt T., Grosfeld T. Cluster specialization patterns and innovation styles. – Haag: Dutch Ministry of Economic Affairs, 1998. – 108 p.

9 KR Prezidentinin «Kazakhstan – 2050» strategiyasy kalyptaskan memlekettin jana sayasi bagyty» aty Kazakhstan khalkyna Joldaуy // КАЗИНФОРМ: [<http://inform.kz/kaz/article/2518877>], 14.12.2012

10 Postanovlenie Pravitel'stva Respubliki Kazakhstan ot 1 avgusta 2014 goda # 874 «Ob utverjdenii Gosudarstvennoy programmy industrial'no-innovatcionnogo razvitiya Respubliki Kazakhstan na 2015-2019 gody» // [<http://adilet.zan.kz/rus/docs/U1400000874>]

11 Ukaz Prezidenta Kazakhstan ot 17 maya 2003 goda # 1096 «O strategii industrial'no-innovatcionnogo razvitiya Respubliki Kazakhstan na 2003-2015 gody» // [http://ru.government.kz/docs/u031096_20030517.htm]

12 Ukaz Prezidenta Respubliki Kazakhstan ot 4 iunya 2013 goda # 579 «Ob utverjdenii Kontcentcii innovatcionnogo razvitiya Respubliki Kazakhstan do 2020 goda» // [<http://adilet.zan.kz/rus/docs/U1300000579>]

13 Innovatcionno-tehnologicheskie klasteri stran-chlenov MCNTI // Mejdunarodnyi centr nauchnoy i tehničeskoj informatcii. – 2013 fevral' // [<http://icsti.ru/uploaded/201304/cluster.pdf>]

<i>Мырзахметова А.М.</i> Транзитный потенциал Казахстана в рамках ЕАЭС.....	122
<i>Оңдаш А.О., Оңдашұлы Е.</i> Қазақстан экономикасының индустриялық-инновациялық даму теориясы мен тәжірибесін талдау.....	128
<i>Оспанбаев Ж.А., Байгісиев М.Қ.</i> Жаһандық азық-түлік қауіпсіздігінің себептері мен өзекті мәселелері.....	134
<i>Қалиева С.А., Садықов І.М.,</i> Әлемнің жаһандану жағдайындағы тұрақсыз жұмыс мәселесі және әлемдік қауымдастықтың тұрақсыз жұмыс мәселесін шешу жолдары.....	140

4-бөлім Раздел 4
Білім беру мәселелері Вопросы образования

<i>Маханова К.А.</i> Об этикете Государственного Флага Республики Казахстан.....	146
<i>Дабылтаева Н. Е.</i> Жоғары білім беру жүйесі және еңбек нарығы: жағдайы және тиімді өзара әрекеттестік жолдары.....	152
<i>Карипбаева Г.А.</i> Преподавание перевода в высшей школе.....	158
<i>Бимагамбетова Ж.Т.</i> Современная профессиональная подготовка новой социально-культурной модели в процессе преподавания иностранного языка.....	164